

Helena Sundin

Grafik på Galleri Lokomotiv, Örnsköldsvik, till 1 februari.

Nyligen såg jag Lena Cronqvists utställning på Liljevalchs konsthall där nitiska flickor med rosetter i håret ofta utövar makt under till synes barnsliga lekar. Sedan en tid har jag också umgåtts med äldre familjebilder, fotografier av min pappas familj och en syskonskara som föddes mellan 1900 och 1914. Det gör mig mycket mottaglig för de bilder Helena Elisabeth Sundin visar på Galleri Lokomotiv fram till första februari.

Som ÖKKV:s grafikstipendiat (2012) har Sundin använt sin tid till att skapa bilder från en barndomsvärld som är omiskännligt ångermanländsk. Hennes släkt har haft trakten invid Skuleberget som sin hemvist sedan 1500-talet. Inte alla kan hänvisa till en sådan kontinuitet i fråga om hemorts rätt. Men för många har trakter i Ångermanland blivit till ett slags barndomsland. Tomas Ledin, Dolph Lundgren och Stefan Löfven har vuxit till vad de är i närliggande ångermanländska miljöer. Helena Sundin sällar sig till denna skara på ett eftertänksamt, lågmält och utforskande sätt. Hon avbildar inte någon fullständig barndomsmiljö. Hon har hämtat fragment från fotografier i sin mammas album och ur minnet fört samman dem till scenerier där barn och ett fåtal vuxna är upptagna av barndomens till intet förpliktande men därför inte mindre viktiga sysslor. Relationen mellan figurerna tycks mera tillitsfull än hos Cronqvist.

Vi känner igen tvätt i vatten, lek vid vatten, på bryggan, i den gamla stolpsängen. Det omgivande landskapet är både fysiskt och mentalt, vi ser siluetten av ett mörkt berg, granar här och där, en katt och seglande leksaksbåtar. Upprepade ristningar i mjukgrunden blir ibland till rinnande vatten, ofta till hår. En återkommande spretig figur kan tolkas både som en barnslig frisyr, en koja eller en höstack. Vad det faktiskt är spelar mindre roll, figurerna ger oss associationer till egna bortglömda stämningar och barndomsvärden.

Det finns en barndomens ikonografi. Klippdockan, målarboken, bokmärkena, urklipparkan var en gång attraktiva genrer som har spelat ut sin roll. Den 2-åring som sitter mitt emot mig på tåget från Örnsköldsvik fångas av helt andra bilder som han rutinerat bläddrar fram i den mobiltelefon hans mamma stuckit till honom. Oberoende av vad som traderas och kommuniceras medialt har Helena Sundin gjort sin efterforskning i det egna sinnet och minnet för att fånga upp vad som haft betydelse, vad som dröjt sig kvar och etsat sig fast. Ett självständigt sökande som var och en borde unna sig. De bilder hon skapat har samma brist på perfektion och exakthet som drömmen och minnet. Hon avstår från illustrationens bestämda konturer och lägger till färg litet här och var.

Det är bra gjort att vidmakthålla ett bildspråk som tar det osäkra före det säkra. Jag påminns om två kvinnliga finska grafiska berättare; Outi Heiskanen och en personlig favorit, Thelma Aulio Paananen.

Helena Sundin är född i Härnösand 1981 och utbildad vid Konsthögskolan i Umeå, dessförinnan i Nederländerna. Hennes CV är än så länge bland de kortaste jag sett. Det är bara att önska henne en god fortsättning.

Text och foto: Margareta Klingberg

Volym 2014-01-23